

Geachte heer, mevrouw,

Door middel van deze brief wil ik reageren op de brief van 17 november j.l. inzake de bewaarplicht, zoals die door de minister van veiligheid en justitie naar de voorzitter van de Tweede Kamer is gestuurd.

Kader

In Nederland wordt je als verdachte aangemerkt als uit feiten of omstandigheden een redelijk vermoeden tot schuld aan een strafbaar feit bestaat (art. 27 WvSv). De Nederlandse wetgeving lijkt zich echter op een glijdende schaal te bevinden. Jaren geleden was er ophef over het inzetten van preventief fouilleren (ogv art. 50 WWM). Bij deze maatregel was er nog wel sprake van een beperkte tijd (12 uur) in een aangewezen risicogebied. Alle burgers die zich op dat moment binnen dat risicogebied bevonden moesten zich maatregelen laten welgevalen die normaal gesproken alleen bij verdachte personen mochten worden ingezet.

Kennelijk is heel Nederland een continu risicogebied geworden. Het wordt immers noodzakelijk geacht om van álle burgers continu gegevens te verzamelen (telefoonverkeer, kentekenregistratie op snelwegen e.d.), om nog maar niet te spreken van de hoeveelheid informatie die kan worden verkregen door de enorme hoeveelheid camera's die de openbare ruimte inmiddels vullen. Stapje voor stapje (soms met reuzensprongen) is men opgeschoven naar een staat waar bekend is wie zich waar op welk moment bevindt en met wie diegene contact heeft. Althans, de mogelijkheden bestaan hiertoe en worden steeds verder opgerekt. Alles onder het mom van veiligheid.

Gevolg

Dit doel wordt echter juist niet bereikt door de glijdende schaal waar de wetgeving zich op bevindt. Burgers gaan zich juist onveilig voelen omdat zij op ieder moment, waar zij zich ook bevinden weten dat hun gangen kunnen worden nagegaan. Zij staan onder continue surveillance waarbij het niet uitmaakt of zij verdacht zijn of niet.

Waar eindigt deze glijdende schaal? We zijn niet ver weg van de situatie dat op basis van een profiel van een burger (via gegevens verkregen via internet, telefoonverkeer e.d.) iemand al *bij voorbaat* kan worden aangemerkt als een verdachte. Nu al worden kinderen van mogelijke IS-strijders bij hun ouders weggehaald. De inmenging van de overheid op het privéleven van burgers wordt groter en groter. Is al duidelijk dat deze ouders strafbare feiten hebben begaan? Of voldoen zij slechts aan een profiel? Hoe ver reikt de controle van de overheid op wat burgers wel en niet mogen vinden? Gaat die grens opschuiven? Gezien de glijdende schaal is deze situatie niet ondenkbaar.

Conclusie

Kortom: ik ben tégen een verplicht opslaan van deze gegevens. Laat communicatiediensten gegevens gebruiken voor het sturen van een rekening naar de betreffende burger en het daarbij laten. Daarna dienen deze gegevens vernietigd te worden.

In de reactie van de minister worden enkele zaken genoemd waarin de gegevens hebben bijgedragen aan het oplossen van strafbare feiten. Natuurlijk wil je dat iemand die een strafbaar feit heeft gepleegd, wordt opgepakt. Er dient echter een duidelijke grens te zijn. De overheid kan niet alles voorkomen en moet dat ook niet willen omdat dat de vrijheid van het individu in gevaar brengt.

In de brief wordt overigens ook niet vermeld welke gegevens precies hebben geleid tot het vinden van daders. Was deze wetgeving daarvoor noodzakelijk? Waren er alternatieven? Of had "ouderwets recherchewerk" ook tot deze uitkomst kunnen leiden? Deze vragen worden niet beantwoord.

Visie op de toekomst

Ik nodig de minister en zijn ambtenaren uit om na te denken over de toekomst. Hoe wil men dat Nederland er over 10 jaar uitziet? Veiligheid valt niet te garanderen tenzij je je burgers in een (al dan niet digitaal) keurslijf dwingt. Een keurslijf waarin de vrijheid ver te zoeken is. Daarnaast wek je duizelingwekkende verwachtingen want wat als het toch fout gaat? Als overheid ben je zelf ook sneller aansprakelijk als je van jezelf verwacht alles op te moeten lossen of moet voorkomen. De vicieuze cirkel is dan een feit.

Ik hoop dat u dit ter harte neemt en gaat nadenken over waar de glijdende schaal stopt. Wat mij betreft hier.

Hoogachtend,

Astrid Schoormans-Slob